

ВАРНАНСКИ ОБЩИНСКИ ВЕСТНИКЪ

Journal de la municipalité de Varna

Издава Варненската градска община — Organe officiel de la mairie de Varna.

Излиза двуседмично — редактира комитетъ.

Цена 1 левъ

Абонаментъ за България:
за година — 50 лв.
за 6 месеца — 30 лв.

ОБЯВЛЕНИЯ:
официални по 250 лв. на кв. см.
търговски — по споразумение

Всичко за вестника
се изпраща чрезъ кметството
— Варна.

Предъ нови задачи

Варненскиятъ общински съветъ откри своята редовна есенна сесия. Избраницитъ на Варна този път ще има да се занимаватъ съ редица сложни въпроси. Правилната преценка на нѣщата, отъ гледище на интереситъ на града, ще доведе до решения, отъ които ще зависи провеждането на една разумна и реална общинска политика, каквато за голъма радост на всички не е липсвала на Общинската ни управа.

Колкото се отнася до редовнитъ приходи и разходи на общината, които ще легнатъ въ основитъ на бюджета за 1939 г., тѣ и тази година се предвиждатъ съ огледъ на податнитъ сили на данъкоплатеца. Въ това отношение Общинската управа е направила основни проучвания, върху които и общинскитъ съветници ще иматъ пълната възможностъ да се произнесатъ.

Наредъ, обаче, съ бюджета на общината, предъ общинскитъ съветници се слагатъ нови задачи за разрешение и неотложното реализиране на голъми общински мѣроприятия: електрическата централа, канализацията и пр., нѣкои стари вземания на общината отъ държавата за отчуждени общински мѣста, както и въпроситъ

за подготовката на идния лѣтвищенъ сезонъ, бждецето на театъра, уреждането на общинска отобусна служба, продължаване програмата за павиране на градскитъ улици и пр.

Всички тѣзи въпроси сж предметъ на разисквания и обсъждания. Тѣ сж, обаче, и искания на варненци, намиращи изразъ въ лицето на Общинската управа, която своевременно ги слага предъ Общин. съветъ.

Жизнеността на всички въпроси е схваната отлично отъ Кмета на града, който не е пожалилъ трудъ да ги проучи до такава степенъ, че дава най-добрата възможностъ за осветление на съветниците чрезъ своето изложение.

Сложени тѣзи голъми въпроси предъ общинскитъ съветници, отъ тѣхното творчество ще зависи бждецето на Варна за единъ дългогодишенъ периодъ.

Ръководими отъ това съзнание, ние сърдечно пожелаваме ползотворна дейностъ на цѣлия Общински съветъ, за да се създаде съ едно положително творчество.

Варненски общински вестникъ

1918 ~ 1938

Първият гражданин на България — Н. В. Царь Борисъ III на 3 октомврий 1938 год. отпразднува, всрѣдъ родната войска, на маневреното поле въ стана „Князь Симеонъ Търновски,“ край Пловдивъ, двадесетъ години отъ възшествието си на престола. Отпразднува се също и независимостъта на България.

Въ Варна по този случай бѣ отслуженъ молебень. Присѣтствуваха контръ-адмиралъ г. Бариклечковъ, кмета г. Мустаковъ съ помощниците си и много граждани. Произведенъ бѣ парадъ. Контръ-адмиралъ г. Бариклечковъ произнесе високо патриотична речъ.

Н. Величество Царьтъ и варненци

Отправенитъ Му поздравления отъ кмета г. инж. Мустаковъ

Варна инж. Я. Мустаковъ
кметъ на града

Благодаря искрено Вамъ и на гражданството за поздравитъ и хубавитъ пожелания, които ми изказвате по случай двойния празникъ.

Царьтъ
Негово Величество Царь
Двореца—София

Варненци празнуватъ съ възторжена радост историческата дата на Възшедствието на Ваше Величество на българския царски тронъ и годишнината отъ обявяването на независимостта на България. По този случай щастливъ съмъ отъ тѣхно име, отъ страна на общинската управа и общинския

съветъ и отъ мое име да поднеса на Ваше Величество най почитителни поздравления и пожелания за крепко здраве, щастливъ животъ и дългоденствие на Ваше Величество и цѣлия Царски домъ.

Нека Богъ пази Ваше Величество и съ всепреданната любовъ на цѣлокупния български народъ къмъ своя Върховенъ Вождъ и неразривната сплотеностъ на всички българи задъ трона на Ваше Величество, България да върви къмъ все по-голямъ всестраненъ възходъ и щастлива бжднина на всички българи, подъ мждротото и въздушевно водителство на Ваше Величество.

Кметъ: инж. Мустаковъ

Банкетътъ на стопанскитъ съсловия

въ честь на кмета и неговитъ помощници. — Поднесения му подаръкъ. — Колко лѣтовници сж посетили Варна

Курортътъ завърши успѣшно.

Стопанскитъ съсловия, за да дадатъ изразъ на благодарностъ, за положенитъ грижи отъ страна на общинската управа на Варненската община за отличната пропаганда, чрезъ която Варна тази година бѣ рекордно посетена отъ лѣтовници, както отъ вътрешността на страната, така и отъ странство, посетиха на 5 октомврий г. кмета

инж. Янко Мустаковъ.

Отъ името на стопанск. съсловия въ присѣтствието на г. кмета инж. Янко Мустаковъ и заведующия курортното отдѣление пом. кмета г. Куртевъ, председателъ на дружеството на собственицитъ г. К. Ранковъ изказа на всички задоволството на стопанскитъ съсловия за добритъ постижения на тазигодишния курортенъ сезонъ. Това е оказало и дало добри материални резултати за стопанскитъ съсловия. Г. Ранковъ изтъкна, че и за бждеще стопанскитъ съсловия ще

даватъ своето съдействие за успѣха на курорта. Той благодари и на пом. кмета г. Куртевъ.

Кметътъ г. Мустаковъ, заявявайки на делегацията, че общинската управа не ще престане да работи за развитието на варненския курортъ, подчерта, че стопанскитъ съсловия сж единъ отъ най-важнитъ фактори за развитието на курорта, че благодарение на тѣхното съдействие и прѣкия имъ контактъ съ лѣтовниците е поставенъ варненския курортъ на отлична висота.

Пом. кметътъ г. Куртевъ, изтъкна предъ делегацията положенитъ отъ него грижи, като ржководител на курорта за въвеждане на пропаганда, както въ вътрешността на страната, така и въ чужбина.

**Банкетътъ на стопанскитъ съсловия
въ честь на кмета г. Мустаковъ и
неговитъ помощници**

Стопанскитъ съсловия на 17 октомврий 1938 година въ ресторантъ „Кристалъ“ дадоха банкетъ, на който присѣтствуваха повече отъ 30 души, изхождащи отъ всички стопански съсловия въ града. мина при най-гольма задушевностъ до късно следъ полунощъ. Тамъ се водиха непричудени разговори за бждещото устройство и издигането на Варна, като международно лѣтовизище.

На банкета председателътъ на дружеството на собственицитъ г. К. Ранковъ поднесе, изтъквайки отъ името на съсловията, голѣмата признателностъ къмъ общ. управа за отличната проявена дейностъ за бързото и отлично повдигане на варненския курортъ, на к м е т а инж. Янко. Мустаковъ единъ златенъ прѣстекъ, на който отъ външната страна сж изработени инициалитъ „Я. М.“, а отъ вътрешността: „Отъ курортнитъ стопански съсловия 17. X. 1938 г.“

Видимо трогнатъ отъ този жестъ г. кмета Мустаковъ произнесе речъ, въ която изтъкна, че само той и неговитъ помощници сж изпълнили само своя общественъ дългъ и всичко

това не би се увѣнчало съ успѣхъ, ако липсваше съдействието и подкрепата на стопанскитѣ съсловия, които сж живата реклама на нашето лѣтовище, а така сжщо и на цѣлокупното варненско гражданство.

Г-нъ Мустаковъ подчерта, че трѣбва да се благодари на *Министерския съветъ, който винаги е подчертавалъ своята отзивчивостъ къмъ болкитѣ на варненци и е давалъ своята подкрепа въ кръга на възможноститѣ.* Той каза, че Варна нѣма възможност да направи всичко сама. Варна е не само за варненци—Варна е околото на България, чрезъ нея чужденцитѣ опознаватъ България и българитѣ, ето защо на Варна трѣбва да помогнатъ всички добри българи.

Държавата ще трѣбва да направи необходимото и тамъ, кждето общинскитѣ срѣдства сж недостатъчни, да и се притече на помощъ. Общинската управа полага грижи и прави всичко възможно да привлѣче вниманието на всички ония, които могатъ да разрешаватъ въпроситѣ за подпомагането на Варна.

Г-нъ Мустаковъ отправи апелъ къмъ всички *стопански съсловия и варненски граждани да си подадатъ ржка и заедно съ своята общинска управа да работятъ и за напредъ за издигането на Варна на онач висота, на която тя трѣбва да бжде, като трети градъ на България, пръвъ и голѣмъ морски курортъ, а така сжщо и за разрешаването на многото още голѣми жизнени общински мърноприятия отъ стопански и благоустройственъ характеръ.*

Статистически сведения за тази годишнитѣ посещения на лѣтовницитѣ

Споредъ официалнитѣ сведения до 10 октомврий т. г. варненското морско лѣтовище е посетено отъ 25,791 лѣтовника, срещу 17,026 презъ 1937 год., 18,251 презъ 1936 год., 21,795 презъ 1935 год. и 10,551 презъ 1934 год. Презъ 1938 год. Вар-

на до 10 октомврий е посетена отъ 10,919 мъже 12,302 жени и 2,560 деца.

Разпредѣлени по държави посетителитѣ лѣтовници иматъ до 10 октомврий 1938 год, следното положение: Отъ България 20,879, презъ 1937 год.—11,686, презъ 1936 год. — 12,165, презъ 1935 год.—15,182 и презъ 1934 год. — 4,489 лѣтовника. Отъ Германия—761, презъ 1937 год. — 750, 1936 г. —1,193, презъ 1935 год.—1,422 и презъ 1934 год.—1382 лѣтовника. Отъ Гърция—28, презъ 1937—40, презъ 1936 год.—63, презъ 1935 год. — 45 и презъ 1934 год.—43 лѣтовника. Отъ Египетъ 12, презъ 1937 год.—12, презъ 1936 год. — 10, презъ 1935 г. — 16, презъ 1936 год. — 851, презъ 1935 год. — 16, презъ 1934 год.—32 лѣтовника. Отъ Полша — 1,413, презъ 1937 год.— 524, презъ 1936 год.—851, презъ 1935 год.—733 и презъ 1934 год. — 169 лѣтовника. Отъ Румъния — 452, презъ 1937 год. — 2,442, презъ 1936 год.—854, презъ 1935 год.—1,162 лѣтовника. Отъ Турция—104, презъ 1937 год.—111, презъ 1936 год.—102, презъ 1935 год.—72 и презъ 1934 год.—98 лѣтовника.

Отъ Унгария — 429, презъ 1937 год. — 237 презъ 1936 год.—498, презъ 1935 год.—439 и презъ 1934 год.—671 лѣтовника. Отъ Чехия—1,991, презъ 1937 год. — 1,951, презъ 1936 год. — 2,241, презъ 1935 год.—2,407 и презъ 1934 год. — 1,525 лѣтовника. Отъ Швейцария—9, презъ 1937 год. — 36, презъ 1936 год.—28, презъ 1935—36 и презъ 1934 —22 лѣтовника. Отъ Югославия—354, презъ 1937 год.—104, презъ 1936 год.—120, презъ 1935 год.—57 и презъ 1934 год.—36 лѣтовника и разни народи—139, презъ 1937 год.—151, презъ 1936 год.—116, презъ 1935 год.—225 и презъ 1934 год. — 274 лѣтовника.

Отъ курортни такси презъ 1938 год. сж събрани 841,570 лв. презъ 1937 год. — 620,300 лв., презъ 1936 год. — 685,280 лв., презъ 1935 год. — 781,580 лв. и презъ 1934 год. — 420,760 лв.

НОВИЯТЪ МОСТЪ НАДЪ КАНАЛА

приетъ отъ комисията. — Кога ще стане освѣщаването

Надъ канала, свързващъ морето съ езерото, отъ една година се работи голѣмиятъ мостъ, който ще свързва новото шосе, водящо за кварталъ „Аспарухово“. Този мостъ ще има да изиграе голѣма стопанска роля, тъй като непосредствено до него е построена новата кланица. По моста ще може да минава влакъ съ добитъкътъ, който ще бжде предназначень за клане и ще може да отива до кланицата направо съ влака, отъ кждето ще се разтоварва въ оборитѣ на кланицата.

На 27 октомврий една голѣма комисия пристигна отъ София, за да приеме вече готовия мостъ. Комисията има следния съставъ: съветникътъ на върховната смѣтна палата г. д-ръ Хр. Абаджиевъ, касационниятъ сдия г. Хр. Ксенофоновъ, началникъ отдѣление при Б. Н. Б. г-нъ Дечо х. Дечевъ, г. Ив. Дечевъ отъ бюджетоконтролното отдѣление при министерството на Б. Д. Ж., инженеръ инспекторитѣ отъ отдѣление корабоплаване при Министерството на желѣзницитѣ г. г. Минковъ и Къневъ и др.

Желѣзната конструкция, машината и елек-

трическа инсталация сж извършени отъ германскитѣ фирми „МАН“ и „А. Е. Г.“

Мостътъ е дълъгъ 81 метра и 6 сант., върху два кесонни постаментата, иззидани отъ бетонъ и камъкъ въ нивото на самия каналъ. Дълбочината на канала тамъ е надъ 6 метра, а основитѣ на постаментата сж поставени на 6 метра въ почвата подъ водата. Брѣговетѣ сжщо сж иззидани отъ бетонъ и камъкъ. Мостътъ е разпредѣленъ на три поставки: страничнитѣ отъ по 24 метра и централната надъ 32 метра съ огледъ да преминаватъ параходи. Тази частъ е подвижна и се отваря съ механизъмъ. Вдигането на моста се извършва за 2 минути, а спущането съ нѣколко секунди по малко. Отъ дветѣ страни на моста има автоматични бариери и мостътъ не може да се отвори, до като бариеритѣ не сж спуснати.

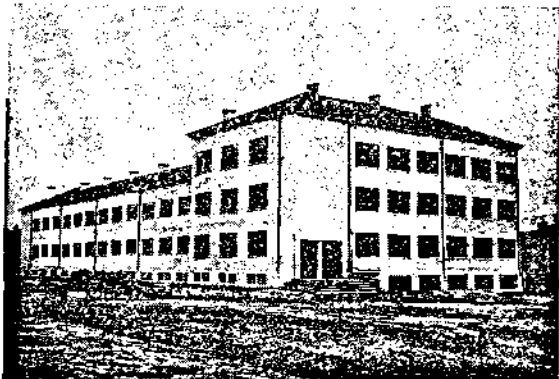
Стройността на моста досега е достигнала около 15,000,000 лв. Освѣщаването му ще се извърши заедно съ освѣщаването на новата кланица.

Постройката на нови училищни сгради

Колко сгради сж построени. На каква стойност възлизат сградитѣ

Наредъ съ другитѣ голѣми мѣраприятия, които провежда общинската управа на Варненската градска община, е и строежът на нови модерни училища. Липсата на такива въ последнитѣ години бѣ много голѣма. Това накара постоянното пристъствие да сложи този голѣмъ въпросъ на вниманието на Варненския общински съветъ. Въпросътъ бѣ добре обмисленъ. Намѣрени бѣха срѣдства и веднага се пристъпи къмъ строежа на две нови модерни училища и единъ гимнастически салонъ, къмъ срѣдищната прогимназия.

Новата модерна сграда — прогимназията

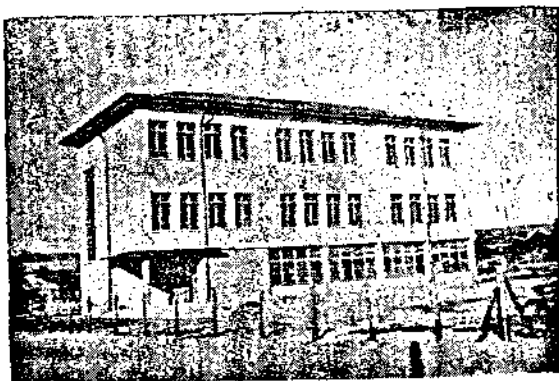
митрополитъ „Симеонъ“

заема една застроена площъ отъ 1,200 квадратни метра. Има 17 класни стаи, 2 учебни стаи, стая за лѣкаръ, библиотека, кабинетъ на директора, аудитории по химия и физика съ подготвителни къмъ тѣхъ стаи, рисувателенъ салонъ съ помѣщения за модели, салонъ по музика.

Въ сутерена се намира детската градина, състояща се отъ 2 стаи съ отдѣленъ входъ независещъ отъ цѣлата сграда, помѣщения съ душеве, отоплителна инсталация. Цѣлата постройка възлиза на около 5,000,000 лв. Построй се отъ варненския предприемачъ Яковъ Прудкинъ и Сие.

Прогимназията носи името на покойния варненски и преславски митрополитъ Симеонъ, чийто духъ ще покровителствува учащата младежъ, минаваща презъ тази сграда, и ще я напѣтствува къмъ просвѣта и добродетелъ.

Второто училище

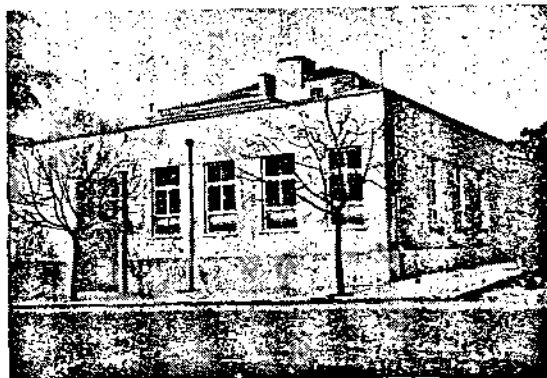

Иорданъ Иовковъ

е кръстено на голѣмия български поетъ, сега покойникъ, пѣвецъ на златна Добруджа, който съ своитѣ пѣсни ще напомня на учащата младежъ, че

много наблизко се намира брата робъ.

Сградата е построена въ квартала „Пѣсцитѣ“ и ще приютява учащата младежъ отъ този край. Тя е застроена на една площъ отъ 300 квадратни метра и има 6 класни стаи, стая за пособия, въ сутерена е построенъ голѣмъ салонъ за разходки на учащата младежъ въ случай на лошо време. Постройката възлиза на сумата отъ 1,100,000 лв. и се строи отъ редовния бюджетъ на Варненската община. Строи се отъ варненскитѣ предприемачи Моисо Арсовъ и Иванъ Ковачевъ.

Гимнастическия салонъ

Много отдавна се чувстваше нужда отъ единъ голѣмъ гимнастически салонъ. Такъвъ е вече построенъ къмъ срѣдищната прогимназия. Салонътъ заема една застроена площъ отъ 400 квадратни метра. Само гимнастическия салонъ заема една застроена площъ отъ 120 квадратни метра. Салонътъ е посланъ съ отличенъ паркетъ.

Построена е доста голѣма сцена съ специално мѣсто за оркестъръ, гардероби, балкони, кждето ще могатъ да се даватъ малки ученически концерти и ученически представления. Надъ покрива е построена голѣма тераса за гимнастически упражнения.

Постройката възлиза на 700,000 лв., отъ които една сума отъ 100,000 лв. е дадена отъ родителския-учителски комитетъ, а останалата отъ редовния бюджетъ на Варненската община. Построй се отъ предприемача Славчо Славовъ.

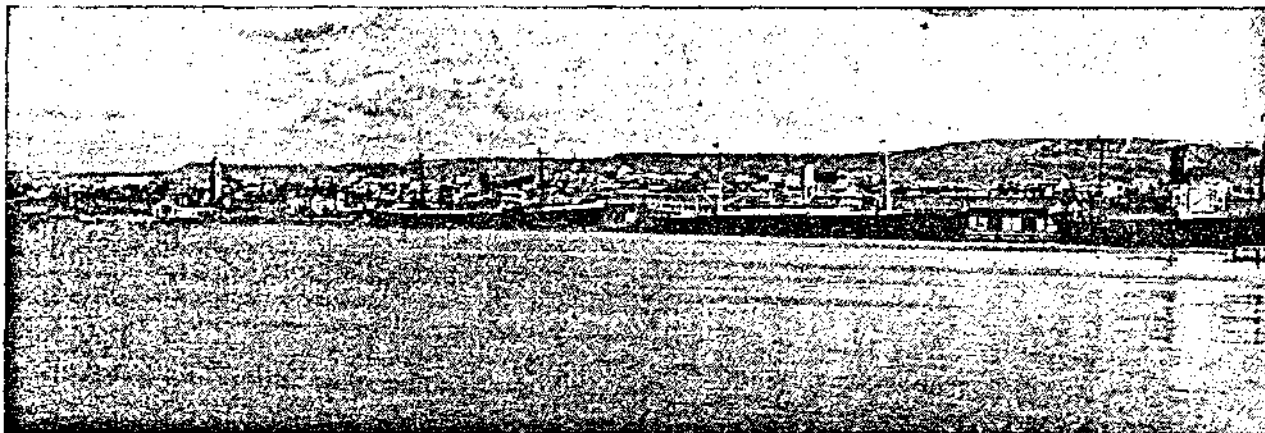
Движение на изпълнителнитѣ дѣла

при Варненския общински съждъ

Движението на изпълнителнитѣ дѣла при изпълнителния участъкъ при Варненския общински съждъ къмъ 30 септември т. г. е било следното:

За да има читателтъ една ясна представа за това движение ще го посочимъ въ четири години. Презъ 1935 година сж били образувани 1283 дѣла на сума отъ 824,189 лв. Презъ 1936 година образувани дѣла се увеличаватъ на 2,146 на сума 1,354,670 лв. Презъ 1937 година образувани дѣла спадатъ на 1921 на сума 839,634 лв., а презъ 1938 год. до 30 септември на 1,609 на сума 694,664 лв. или за четиритѣ години сж били образувани 6,959 дѣла на сума 3.713,157 лв.

Свободни зони въ пристанищата-Русе и Варна

Тежка икономическа криза приживява Варна. Въ миналото, когато нейният житен хинтерландъ не бѣ отнетъ, десетки параходи чакаха редъ, за да товарятъ труда на българския селякъ. Но, уви, хинтерландтъ ѝ бѣ отнетъ. Варна западна икономически. Безработицата се усили. Варненското пристанище, което даваше работа на хиляди работници, не може вече да прехранва нѣколко стотинъ работници.

Стопанскитѣ организации, Общинска управа, В. Т. Камара и всички добри варненски граждани се заеха да издигнатъ икономически Варна. Заработиха за неговото повдигане въ курортно отношение. Общината създаваше работа на безработнитѣ съ благоустрояването на града. Организира се Варненската мострена изложба. Създаде се селско стопански съборъ, но всичко това не бѣ достатъчно да задоволи хилядитѣ безработни работници и стопански съсловия.

Добритѣ граждани не се отчаяха. Тѣ обмисляха въпроса за създаването въ Варненското пристанище на свободна зона. По този начинъ то да се повдигне и въ него да намѣрятъ работа хиляди работници. Да но бждатъ чути исканията на варненци.

Напоследъкъ, въ разискванията на Народното събрание и въ срѣдитѣ на народното представителство, се очертава ясно разбирането да се проведе една политика на пълно използване транспортнитѣ възможности на страната.

Отъ дълго време насамъ се подчертава особена изгодностъ на Варна за съсредоточаване въ нея на трафика между Централна и отчасти Източна Европа, отъ една страна, и Ориента отъ друга. Свързването главно на крайдунавскитѣ страни чрезъ Дунава съ морето, като възможно най-евтинъ и удобенъ пѣтъ за масовъ превозъ, е една проблема, която е занимавала не само крайдунавскитѣ страни. Особеното значение на Дунава като транспортенъ пѣтъ е привлѣкло вниманието на страни, които нѣматъ граница на Дунава, но които, по единъ или другъ начинъ, или сж въ състояние да реализиратъ връзки съ него, или иматъ да защитятъ известни интереси.

Известно е, че пѣтътъ Русе—Варна е най-късата връзка между Дунава и Черно Море, поради което се явява особено пригоденъ за канализирането на трафика отъ Дунава къмъ Черно Море и обратно. Тази пригодностъ изпѣква още повече чрезъ постояннитѣ трудности, свързани съ подържането въ плавателна изправностъ устието на Дунава и съ уреждането на международнитѣ политико-икономически въпроси около него, както и чрезъ неизбѣжното замръзване, което спира връзката между морето и Дунава често

пѣти за 4—5 месеца отъ годината. Както сжсжването на пѣтя, така и възможността да се установи една постоянно връзка между Дунав и Черно море, не нарушавана отъ природнитѣ стихии и международнитѣ политико-икономически смущения, откриватъ предъ насъ особено изгодни перспективи за привличането на една голѣма частъ отъ този трафикъ презъ наша територия - именно презъ ивицата Русе—Варна.

Като изоставимъ специалната тарифна политика, която ще се яви само като корекция, като допълнение на останалитѣ мѣроприятия, водаящи къмъ привличането на този трафикъ презъ наша територия, практическото разрешение на този въпросъ се спира на следнитѣ две задачи: 1) създаване митническа свобода за транзитния трафикъ, чрезъ установяване на свободни пристанищни зони въ Варна и Русе и 2) снабдяването на тѣзи пристанища съ необходимитѣ съоръжения за бързо и евтино товарене, разтоварване, складиране и пр.

Свободната пристанищна зона представлява единъ районъ отъ дадено пристанище, въ който манипулирането, сортировката, опаковката, товаренето и пр. на стоката става безъ митнически надзоръ, разбира се, доколкото движението на въпросната стока не е насочено презъ митническата граница на страната. Самото отдѣляне на този районъ на едно пристанище отъ митническата граница на страната и поставянето му на разполо-

жение на нуждите на международния трафик, предполага ограждането му по траен начин и то съ оглед да се възпрепятства без контролното проникване от вън на вътре и от вътре на вън, за да се осигури движението през митническата граница на страната само през определен пункт. Въ връзка с това, ние си позволяваме да обърнем внимание на лансираните от някои среди опасения, че една такава, свободна от митнически надзор, пристанищна зона би се компрометирала от контрабандата, която ще се върши в нея. Ще си позволим да отхвърлим с най-голяма категоричност състоятелността на тези опасения. Ако се смъта за възможно да се организира един ефикасен митнически контрол по протежение на цялата митническа граница на страната, няма ни най-малкото основание да се подхвърля от които и да е среди опасението, че в един такъв малък район, какъвто ще представлява тази зона, добре заграден и охраняван, може въобще да бъде по-лошо контролиран. Няма нужда от други доводи, за да се оборва това опасение.

Както казахме и по-горе, втората предпоставка за привличането на този трафик през наша територия се състои в построяването, в набавянето на необходимите съображения за бързото и евтино товарене и разтоварване. Според споменатия вече доклад на Главната дирекция на железниците и пристанищата, този въпрос е бил предварително проучен. Установено е, че за доставката и инсталирането на кранове за вдигане на стоките от кораба и разтоварването им било направо на вагон или в магазина, както и за построяването на магазина за складирането на стоките и евакуалното им пресортиране и пр. не съществуват никакви технически трудности.

Според направените предварителни подробни изчисления за поставянето в действие на този механизъм, предназначен да привлече дунавския трафик към морето през наша територия, ще са необходими на първо време, за построяването на зоните Варна и Русе и за обзавеждането им, всичко около 70 милиона лева.

На първо място, наред с повишаване рентабилността на железницата Русе — Варна и на едноименните им пристанища, самите градове Русе и Варна, които, общопризнато е, пострадаха най-много от политическите последици на последната война, ще разпрострат своя стопански хинтерланд далечо вън от границите на България, и ще донесат благосъстоянието на своите граждани. Въпреки че осъществяването на тези зони ще засегне пръко и интересите на тези два града, въпросът не е от локален характер. Благосъстоянието на която и да е част от българското гражданство, особено когато е изградено чрез мѐроприятия, строго изчислени на базата на рентабилността, какъвто е настоящия случай, е преди всичко от национален характер и неговите локални нюанси трѐбва или съвсем да се отстранят при разрешаването на въпроса, или пък да се имат предвид едва на второстепенно място.

От друга страна, с създаването на свободни зони в Варна и Русе, в тези пристанища ще се складират, за сметка и риск на чуждестранния производител или търговец, много чужди стоки. По този начин българския търго-

говец ще бъде по-бърже обслужван, инвестираните средства за чужди произведения ще намаляват, а това или ще увеличи оборотните му средства, които той би могъл да пласира на вътрешния пазар, или, най-малкото, ще облекчи кредита.

Учредяването на свободни зони в тези два града ще има и тази заслуга, че ще създаде работа и на работничеството, било с засиления трафик през тези пристанища, било чрез манипулирането, препаковането и пр., които ще се извършват в нейните райони.

Независимо от това, манипулирането и препаковането на тези стоки, съ оглед на нагаждането им към специфичните нужди на пазарите ще даде тласък за развитието и стабилизирането редица занаятчийски и индустриални предприятия за изработване на най-разнообразни опаковачни материали и изделия.

Съ това не се изчерпват облагите от учредяването на въпросните свободни зони. Тук би могло да се подчертае неминуемото увеличение добивът на чужди девизи, чрез което ще засилим независимостта си от чуждото стопанско опекунство; създаването посредством свободните зони на едно много по-чувствително указание за световната конюнктура; улесняване покупките на българските търговци от чужбина; поевтиняване на чуждите произведения в връзка с установяването на по-прък контакт с техните производители и пр.

Както се вижда от гореизложеното, учредяването на въпросните свободни зони се оправдава и осмисля от редица общостопански и национално полезни ефекти, които не само не бива да се пренебрегват, но напротив, трѐбва да се създават и използват във всички възможни случаи.

Постановката на въпроса за учредяването на свободни зони в Варненското и Русенското пристанища е изнасяна и разяснявана много пъти. Сега, обаче, трѐбва да натъртим на едно политическо събитие, с неминуеми стопански последици и влияние върху режима на Дунава, което налага бързото разрешение на този въпрос с още по-голяма настойчивост. След „Аншлуса“, Германския Райх, водим от желанието да избѐгне Гибралтар не само заради английското господство там, но главно за да скъси и поевтини пътя на своите произведения, се готви да направи от Виена един Дунавски Хамбург. След завършването на канала Рейн — Майн — Дунав това желание на Райха ще може да се осъществи напълно, защото 1500 тонни параходи ще могат да минават от Северно море направо в Дунава. Това ще рече, че последният ще стане централен търговски път, кръстосващ европейския континент и водещ по най-краткото разстояние през Черно море за близкия изток, Леванта, а даже по-нататък. Не подлежи на никакво съмнение, че в този централен търговски път ще бъдат прѐко заинтересовани и други държави: на първо място Чехия, чийто възможности да се ползува от излаз на свободно море или на безприятствен транзит през Германия, са много проблематични, а не по-малко и Полша, Унгария, Швейцария и др.

След като се познава изключително изгодното географско разположение на България да привлече през своя територия международния трафик, стремящ се от страните на Дунавския басейн, който постоянно се разраства чрез допълването

Българитъ въ Бесарабия

Стогодишнината отъ катедралата въ Болградъ, Бесарабия. Българскитъ колонии

На 29 октомври—16 октомврий ст. стиль — е стогодишнината на катедралата въ Болградъ, Бесарабия.

Светиятъ съборъ—това име носи храмътъ—е монументална сграда и е една отъ най-великолепнитъ църкви въ Румъния. Тя е построена отъ българитъ. Основниятъ ѝ камъкъ е положенъ на 27 юний 1833 год., но строежътъ ѝ е траялъ цѣли петъ години и бива привършенъ на 16 октомврий 1838 година, когато бива осветенъ отъ Кишиневския архиепископъ въ присѣтствието на делегати отъ всички български колонии отъ Южна Бесарабия.

Единъ отъ главнитъ инициатори за издигането на този великолепенъ храмъ е билъ генералъ Инзовъ—председател на тогавашния попечителенъ комитетъ. Тоя комитетъ се е грижилъ за настаняване преселницитъ—българи въ Бесарабия и за уреждане положението имъ.

За построяването на храма сведения има въ ценната книга на А. Скальковски, който въ качеството си на членъ на Руското Географско Дружество и дописникъ на Статическия Комитетъ при Съвета на Министра на вътрешнитъ работи въ Русия, проучвалъ основно по първоизточници-документи и по чести лични посещения на българскитъ селища въ Бесарабия и Южна Русия настаняването и бита на българитъ въ тѣзи области. Книгата на Скальковски се нарича: *„Български колонии въ Бесарабия и Новорусийски край“* и е издадена 1848 год. въ Одеса. Ето какво четемъ тамъ за градъ Болградъ и неговата катедрална църква:

„Болградъ е единъ отъ най-добритъ градове въ Бесарабската област, както по своитъ сгради и градини, тѣй още повече по климата, търговията, стопанството, индустрията и селското богатство на хората. Въ него има две великолепно православни църкви: едната отъ тѣхъ трипрестолна, каменна, е въ името на Преображението; това е най-добриятъ Божи храмъ въ цѣлия Новорусийски край; той е толкова голѣмъ, че Одеската или Кишиневската катедрала биха могли лесно да се помѣстятъ вътре въ него. Този храмъ е забележителенъ още и съ това, че е изграденъ отъ пожертвованията на цѣлия български народъ, преселилъ се въ Буджака, за слава Божия и въ паметъ на неocenимитъ права и милости, които рускиѣ монарси даруваха на колониститъ. Българитъ си дали обещание да извършатъ този подвигъ още въ 1820 година и имали вече 20,000 рубли сребърни, събирани за тази постройка. Презъ месецъ юний 1833 год. до десетъ хиляди бесараб-

ски колонисти се събрали въ Болградъ, за да поположатъ основитъ на храма. Въ течение на дванадесетъ дни петстотинъ човѣци сж копали основитъ, а другитъ помагали; въ основитъ били хвърлени до хиляда куб. сажени (близо десетъ хиляди куб. метра, б. н.) едри камъни, сжщо подарени; и най-после на сжщия месецъ, въ присѣтствието на генералъ Инзовъ, бѣха осветени мѣстото за църквата и самитъ основи. Постройката продължи петъ години, и на 16. октомврий 1838 година тази църква бѣ осветена отъ незабравимия Димитрий-архиепископъ Кишиневски и Хотински, въ присѣтствието на бележития арменски архиепископъ, а после патриархъ Нерсесъ, генералъ Инзовъ, множество почетни гости отъ Кишиневъ, Измаилъ и Рени, делегати отъ всички български преселници и хиляди жители. Тържеството, празницитъ, гощавкитъ и игритъ, толкова обичани отъ българитъ, бѣха подготвени отъ Бутковъ за тѣхъ и продължиха, споредъ националния имъ обичай, четири дни.“

Въ своята книга *„Българитъ въ Бесарабия“* покойниятъ Вл. Дяковичъ, като говори за преселването и настаняването на българитъ въ Бесарабия (1752—1857 год.), казва за Болградъ и за Болградската Катедрала:

„Централната колония въ Болградъ („Болгарь-городъ“ — Български градъ), сжщо основанъ въ 1820 година, бързо приема видъ на културенъ центъръ. Освенъ основнитъ 2 и споменатитъ 2 класни училища, въ него се въздига най-голѣмитъ въ Южна Русия храмъ „Св. Преображение“, изящна катедрала, по стила на Исакиевската въ Петроградъ. Този храмъ е съ сжщото значение, като онзи на Александъръ Невски въ София — храмъ-паметникъ, символъ на „Преображение“ и „Освобождение“ отъ турско-гръцкото иго, изразъ на благодарностъ къмъ Русия за основаване на „Новая България“, гдето намираха прибѣжище прокуденитъ чада на българското Отечество.“

За отпразднуването на стогодишнината на храма е билъ образуванъ юбилеенъ комитетъ въ Болградъ, който да изработи програма за по-блѣскавото уреждане на тържеството.

Това тържество е и би трѣбвало да бжде еднакво мило и скъпо за всички православни християни — румъни, руси и българи, живущи въ Бесарабия. Сега то би могло да даде щастливъ поводъ за проява на приятелство и добро съседство поне между дветъ държави, дветъ църкви и двата народа — румънски и български. Въ него би трѣбвало да вземемъ участие и българскиятъ народъ и българската църква.

Нека вѣрваме и нека се надѣваме, че ще настанатъ по-добри дни, когато подобни добросъседски празнувания ще бждатъ възможни и желани еднакво отсамъ и оттаткъ Дунава. А сега нека поменемъ съ добра дума онѣзи, които иматъ дѣлъ въ изграждането на тоя хубавъ паметникъ на българския духъ. Вѣчна имъ паметъ и вѣчна слава! Здраве и животъ, бодростъ и вѣра на тѣхнитъ потомци, които знаятъ и пазятъ своя родъ и езикъ!

му съ нови мрежи отъ канали, къмъ Близкия изтокъ, Леванта и по-нататкъ, и отъ тамъ къмъ Дунавския басейнъ, следъ като се познава изключително благоприятната политическа постановка на момента за осжществяването на тази стопанска и бихме казали национална задача, трѣбва да дойдемъ до твърдото убеждение, че разрешението на този голѣмъ въпросъ зависи единствено отъ нашата стопанска мдростъ.